

Dosarul nr.2rc-11/23
(2-22052135-01-2rc-13022023)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila)

DECIZIE

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători -

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Expres-Salon”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „A. S. Botnari - Trans” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Expres-Salon” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Expres-Salon” cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și s-a restituit apelantului Societatea cu Răspundere Limitată „Expres-Salon” cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 8 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Societatea cu Răspundere Limitată „A. S. Botnari - Trans” (în continuare SRL „A. S. Botnari - Trans”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Expres-Salon” (în continuare SRL „Expres-Salon”) solicitând încasarea datoriei în mărime de 70258,80 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 3630,36 de lei, a sumei de 7000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și a sumei de 2216,67 de lei, cu titlu de taxă de stat (f.d. 4-15).

Prin hotărârea din 4 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea înaintată de SRL „A.S. Botnari-Trans” împotriva SRL „Expres-Salon” privind încasarea datoriei. S-a încasat de la SRL „Expres-Salon” în beneficiul SRL „A.S. Botnari-Trans” datoria la serviciile prestate în mărime de 70258,80 lei, dobânda de întârziere 3630,36 lei, cheltuielile de judecată privind taxa de stat 2216,67 lei și asistența juridică 3000 lei, în total 79105,83 lei. În rest, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată în partea cheltuielilor de asistență juridică în mărimea solicitată (f.d. 24).

La 11 august 2022, prin intermediul poștei electronice, SRL „Expres-Salon” a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 4 iulie 2022 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru solicitând admiterea apelului, repunerea în termenul de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată, încasarea cheltuielilor de judecată din contul SRL „A.S. Botnari-Trans” în beneficiul SRL „Expres-Salon” (f.d.26-28).

Prin încheierea din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, ca neîntemeiată cererea depusă de SRL „Expres-Salon” cu privire la repunerea în termen a cererii de apel împotriva hotărârii din 4 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „A.S. Botnari-Trans” împotriva SRL „Expres-Salon” privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. S-a restituit apelantului SRL „Expres-Salon”, cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 4 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu toate actele anexate, din motiv că a fost depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d. 44-49).

La 23 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.52), SRL „Expres-Salon” a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu pronunțarea unei decizii privind repunerea în termenul de apel și remiterea la rejudecare a cauzei Curții de Apel Chișinău (f.d. 53).

În motivarea recursului a invocat că, apelul declarat urma a fi repus în termen, în temeiul prevederilor art. 116 alin. (1) și 236 alin. (4) din Codul de procedura civilă.

A menționat că prima instanță nu a remis în adresa acesteia hotărârea nominalizată și prin urmare nu a avut posibilitate să depună apelul mai devreme. Mai mult, cauza se examina conform procedurii cererilor cu valoare redusă și putea afla despre soluția adoptată doar de la prima instanță.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimetei și avocatului acesteia, prin intermediul poștei electronice la 14 februarie 2023, conform scrisorii anexate la actele cauzei (f.d. 59).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 noiembrie 2022, dar expediată în adresa recurentei, prin intermediul poștei electronice la data de 12 decembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la actele cauzei (f.d. 50 verso). Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurenta SRL „Expres-Salon” s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 23 decembrie 2022, a acționat în interiorul termenului legal.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Expres-Salon”, urmează a fi respins, din motivele ce succed.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prevederile art. 113 Cod de procedură civilă stabilesc că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art.236 alin.(5) lit.b) al Codului de procedură civilă, instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă: b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă materialele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 4 iulie 2022, prin urmare termenul de declarare a apelului a expirat la data de 3 august 2022 (zi de miercuri).

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că SRL „Expres-Salon” a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 11 august 2022, termenul limită fiind 3 august 2022, Completul Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că SRL „Expres-Salon” a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz SRL „Expres-Salon”, a omis acest termen, poate să invoce motivele omiterii într-o eventuală cerere de repunere în termen.

Conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen

de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, SRL „Expres-Salon” prin cererea de apel depusă la 11 august 2022, a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că prima instanță nu a remis în adresa acesteia copia dispozitivului hotărârii, prin urmare nu a avut posibilitatea să depună mai devreme apelul respectiv (f.d.27-28).

Completul Curții Supreme de Justiție decelează că la materialele cauzei este anexată scrisoarea datată cu 7 iulie 2022, de expediere a actului judecătoresc emis în prezenta cauză civilă (f.d.25).

Totodată, deși, la materialele cauzei lipsește confirmarea de recepționare de către SRL „Expres-Salon”, a dispozitivului hotărârii judecătorești din 4 iulie 2022, ca urmare a expedierii acesteia de către prima instanță, acest aspect nu poate justifica omiterea termenului de contestare cu apel, în situația în care pârâta/recurenta a cunoscut de existența litigiului. Iar, obligația instanței de a comunica în temeiul art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă a dispozitivului hotărârii judecătorești nu exclude obligația părților de a se interesa de soarta dosarului, precum și de a-și realiza drepturile procedurale în termenul prevăzut de lege.

În context, Completul Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanța la soluționarea litigiului, a respectat procedura de înștiințare a pârâtei SRL „Expres-Salon”, în acest sens, la actele cauzei fiind anexat avizul de recepție a Încheierii din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 19).

Prin Încheierea nominalizată s-a dispus soluționarea acțiunii civile cu valoare redusă, fără prezența participanților la proces, la 4 iulie 2022, ora 11:00, precum și participanților la proces le-a fost explicat faptul că actele judiciare ce se vor emite la caz se comunică inclusiv pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată (f.d. 16).

Mai mult, la data de 27 iunie 2022, SRL „Expres-Salon” a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, o cerere prin care a solicitat eliberarea dosarului spre cunoștință (f.d.20).

În atare circumstanțe, Completul Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelanta/recurenta nu a probat temeinicia solicitării de repunere în termenul de apel, având în vedere că a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, or, prima instanță a

întreprins măsurile necesare pentru citarea legală a SRL „Expres-Salon”.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, instanța de apel justificat a reținut că, faptul nerecepționării dispozitivului hotărârii judecătorești nu poate servi un argument de repunere în termen, în situația în care din materialele cauzei denotă, că pârâta/recurenta a cunoscut de existența litigiului aflat pe rolul instanței.

Subsecvent, se reține că hotărârea pronunțată la 4 iulie 2022 de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată la data de 6 iulie 2022.

Instanța de recurs învederează că hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurentei SRL „Expres-Salon”, precum că a fost în imposibilitate de a declara apel în termenul legal, invocând că nu cunoștea despre derularea examinării cauzei. Or, prima instanța și-a onorat obligația de înștiințare a pârâților despre data, ora și locul examinării litigiului aflat pe rolul instanței, precum și metode de comunicare a actelor procedurale emise în cauză.

Prin urmare, recurenteii nu i-a fost îngădit dreptul la apărare, precum și accesul la justiție, în condițiile în care SRL „Expres-Salon” a fost înștiințată legal despre examinarea litigiului.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, neconformarea de către recurentă prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței, în situația în care nu este exclusă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că, instanța de apel justificat a menționat despre lipsa probelor ce confirmă imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul prevăzut de lege.

Completul Curții Supreme de Justiție subliniază că în materie civilă, CEDO nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de

a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinski vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în procedurile civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii civile, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Completul Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Jurisprudența CtEDO accentuează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, Completul Curții Supreme de Justiție relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelanta/recurenta și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel, privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, având în vedere depunerea acesteia în afara termenului legal, este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or

argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Reținând circumstanțele cauzei expuse și normele legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Expres-Salon”.

Se menține încheierea din 22 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile, intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „A. S. Botnari - Trans” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Expres-Salon” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc